

Η σχέση πόλης & υπαίθρου: Ανισότητες, ανταγωνισμοί και διεκδικήσεις

Απόστολος Γ. Παπαδόπουλος

Ιστορικότητα της σχέσης πόλης & υπαίθρου

- Ένα πολύ γνωστό μεσαιωνικό γνωμικό λέει ότι: *«ο αέρας της πόλης κάνει τους ανθρώπους ελεύθερους»*
- Οι πόλεις ενσαρκώνουν τις πιο σημαντικές παραδόσεις του πολιτισμού. Χάριν στο μέγεθος των αγορών τους οι πόλεις συγκεντρώνουν τις ενεργοποιητικές δυνάμεις της κοινωνικής ζωής που η ζωή της υπαίθρου τείνει να διασπείρει σε αχανείς εκτάσεις γης και διασκορπισμένους πληθυσμούς (Μπούκτσιν, 1973: 9).
- Όπως ακριβώς υπάρχει ένα σημείο πέρα από το οποίο ένα χωριό γίνεται πόλη, έτσι υπάρχει και ένα σημείο όπου μια πόλη αναιρεί τον εαυτό της, συντηρώντας μια ανθρώπινη κατάσταση που είναι περισσότερο «ατομικοποιητική» από ότι αποδίδεται στην αγροτική ζωή.
- Η νεότερη πόλη μπορεί ακόμα και να κληρονομήσει όνομα της παλιάς πόλης, αλλά με κανένα τρόπο δεν μπορούν να θεωρηθούν ίδιες πόλεις.

Ιστορικότητα της σχέσης πόλης & υπαίθρου

- Θα λέγαμε ότι συχνά υπάρχει αναφορά στην αντίθεση πόλης-υπαίθρου (ειδικότερα στους Μαρξ και Ένγκελς) όπου ερευνάται ιστορικά η μετάβαση από το φεουδαλισμό στον καπιταλισμό. Σε αυτή την περιγραφόμενη αντίθεση, η πόλη βρίσκεται στο επίκεντρο της σχετικής συζήτησης.
- *«Το άστυ ήταν πράγματι, το εντυπωσιακότερο εξωτερικό σύμβολο του βιομηχανικού κόσμου, πλάι στο σιδηρόδρομο (...) Έτσι, η τυπική μορφή της νέας βιομηχανικής ζώνης προέκυπτε, κατά κανόνα, από τη συγχώνευση ξεχωριστών χωριών, που εξελίσσονταν σε μικρές πόλεις, και μικρών πόλεων, που εξελίσσονταν σε μεγαλύτερες. Δεν ήταν ακόμα οι πυκνά δομημένες αστικές περιοχές του 20ού αιώνα, παρόλο που οι καμινάδες των εργοστασίων, συχνά παρατεταγμένες κατά μήκος της κοιλάδας ενός ποταμού, οι σιδηροδρομικές διασταυρώσεις η μονοτονία του τούβλου με το ξεθωριασμένο χρώμα, ο πέπλος αιθάλης που κρεμόταν από πάνω τους, όλα αυτά τους έδιναν μια κάποια συνοχή...» (Χομπσμπάουμ, 2005: 317).*

Ιστορικότητα της σχέσης πόλης & υπαίθρου

- «Ο καπιταλισμός (επιχειρήσεις, δίκτυα επικοινωνίας και ανταλλαγών) θεμελιωνόταν τότε στο φυσικό χώρο, τον γεωγραφικό στο χώρο της πρώτης φύσης. Δεν έχει ακόμη τροποποιήσει το χώρο σε βάθος και, ακόμη λιγότερο, δεν τον έχει ενσωματώσει μεταβάλλοντάς τον. Ο χώρος δεν εμφανίζεται στον Μαρξ παρά ως σύνολο των τρόπων παραγωγής, ως το έδαφος των διαφόρων αγορών. Η πόλη δεν δημιουργεί ακόμη μεγάλα προβλήματα, εκτός ίσως από το πρόβλημα της κατοικίας (που πραγματεύθηκε ο Ένγκελς). Ζει και συμβιώνει με το περιβάλλον της, πράγμα που υπογραμμίζει ο Μαρξ: υπαίθρος/φύση. Η σχέση «πόλης και υπαίθρου εμφανίζεται κυρίως ως μια περίπτωση καταμερισμού της εργασίας...» (Λεφέβρ, 1987)
- Έχει αναλυθεί στο παρελθόν η αντίθεση «κέντρου-περιφέρειας», εμπεριέχει την αντίθεση πόλης υπαίθρου σύμφωνα με τις έννοιες «της μεταφοράς της αξίας, της άνισης ανταλλαγής, και της εξάρτησης μεταξύ άλλων». Η συζήτηση είναι μεγάλη και αν προσθέταμε και τη λέξη «ανάπτυξη» τότε θα θα γινόταν ακόμα μεγαλύτερη. Ενδεικτικά αναφέρονται ονόμαδα συγγραφέων που ασχολήθηκαν με το θέμα αυτό: Λένιν, Μαντέλ, Αμίν, Εμμανουήλ, Palloix, Senghaas, Lipietz, Laerple, κ.ά. Η συζήτηση επεκτείνεται στη μαρξιστική κριτική της αντίθεσης πόλης και υπαίθρου τόσο στο διεθνές επίπεδο αλλά στο εσωτερικό των χωρών.

Η αντίθεση πόλης & υπαίθρου

- «Η αστική τάξη υπέταξε την ύπαιθρο στην κυριαρχία της πόλης. Δημιούργησε τεράστιες πόλεις, αύξησε σε μεγάλο βαθμό τον αστικό πληθυσμό σε σύγκριση με τον πληθυσμό της υπαίθρου, αποσπώντας έτσι ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού από την ηλιθιότητα της αγροτικής ζωής» (Marx & Engels, Κομμουνιστικό Μανιφέστο).
- Ο Hobsbawm σχολιάζει την παραπάνω φράση ως εξής: «Ωστόσο, μολονότι δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι ο Μαρξ συμεριζόταν τότε τη συνήθη περιφρόνηση-καθώς και την άγνοια-που οι κάτοικοι των πόλεων έτρεφαν για το περιβάλλον του χωριού, η πραγματική και αναλυτικά πιο ενδιαφέρουσα γερμανική φράση (**«dem Idiotismus des Landlebens entrissen»**) αναφερόταν όχι στη «βλακεία», αλλά στους «στενούς ορίζοντες» ή «στην απομόνωση από την ευρύτερη κοινωνία», μέσα στην οποία ζούσε ο λαός της υπαίθρου. Απηχούσε το γνήσιο νόημα του ελληνικού όρου «ιδιώτης», από το οποίο προέρχεται και το τρέχον νόημα της λέξης «ηλίθιος» ή ηλιθιότητα («idiocy»): **«άτομο που ενδιαφέρεται μόνο για τις προσωπικές του υποθέσεις κι όχι γι' αυτές της ευρύτερης κοινότητας»**. Με την πάροδο, λοιπόν, του χρόνου -και σε κινήματα των οποίων τα μέλη, σ' αντίθεση με τον Μαρξ, δεν είχαν την κλασική του παιδεία-, **η αρχική αυτή έννοια εξανεμίστηκε και παρερμηνεύτηκε**».

Η πολυπλοκότητα της σχέσης πόλης & υπαίθρου

- Στη συνέχεια συνοψίζονται ορισμένα σημεία που αποτελούν τη βάση **για τη μελέτη του χάσματος ή της αντιπαράθεσης πόλης-υπαίθρου**:

1. Οι σχέσεις πόλης-υπαίθρου είναι αμφίδρομες αλλά όχι και απαραίτητα ισορροπες.
2. Οι σχέσεις αυτές αφορούν κυρίως αγαθά, ανθρώπους και υπηρεσίες
3. Στις σχέσεις πόλης-υπαίθρου, η υπαίθρος χώρα φαίνεται να λειτουργεί πιο πολύ σαν παθητικός αποδέκτης της δυναμικής των αστικών περιοχών
4. Οι αλληλεξαρτήσεις πόλης-υπαίθρου δημιουργούν έναν πολυδιάστατο χώρο, με ενδιάμεσα επίπεδα ανάμεσα σε αστικές-αγροτικές περιοχές.
Τα μεσαίου μεγέθους και μικρά αστικά κέντρα διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών
6. Οι αλληλεξαρτήσεις πόλης-υπαίθρου λειτουργούν ως μηχανισμοί ενεργοποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων, λειτουργώντας ως μοχλός ανάπτυξης για όλη την περιφέρεια.
7. Τα επιχειρηματικά δίκτυα φαίνεται να παίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση των σχέσεων πόλης-υπαίθρου.

Η πολυπλοκότητα της σχέσης πόλης & υπαίθρου

8. Οι σχέσεις πόλης-υπαίθρου είναι ευμετάβλητες, καθώς επηρεάζονται από τις νέες προκλήσεις όπως είναι οι δημογραφικές ροές, η λειτουργία των αγορών και η κοινωνική μεταβολή.
9. Μέχρι την εμφάνιση του ESDP (1999) παρατηρείται δυισμός των πολιτικών αναφορικά με πόλη-ύπαιθρο.
10. Οι Ευρωπαϊκές πολιτικές κάνουν αναφορά στην σημασία των αλληλεξαρτήσεων πόλης-υπαίθρου. Ωστόσο αυτή η αναφορά, θα μπορούσε βάθος χρόνου να ενδυναμωθεί.
11. Μελέτες όπως το ESPON 1.1.2 και το SPESP (1999), αναλαμβάνουν τον ρόλο ανάλυσης των αλληλεξαρτήσεων πόλης-υπαίθρου και έρχονται να λειτουργήσουν συμπληρωματικά με τα κείμενα πολιτικής της Ε.Ε. Κάποιες φορές έμμεσα, ασκούν κριτική στην χάραξη πολιτικής τους αναφορικά με το ζήτημα.
12. Οι σχέσεις πόλης-υπαίθρου αποτελούν αντικείμενο διευθέτησης της εταιρικής σχέσης πόλης-υπαίθρου. Αυτό σημαίνει ότι δίχως αυτές η εταιρική σχέση δεν θα είχε λόγο ύπαρξης.

Η σχέση πόλης & υπαίθρου στην οικονομική κρίση

- Η πρόσφατη οικονομική κρίση στην Ελλάδα εντείνει τη **δημόσια συζήτηση περί ανθεκτικότητας του αγροτικού χώρου και επιστροφής στην ύπαιθρο** και τη γεωργική γη μέσω, κυρίως, μιας στερεοτυπικής εξιδανικευμένης πρόσληψης της υπαίθρου (πλαίσιο ζωής, ευκαιρίες απασχόλησης), παρά μιας ρεαλιστικής αποτίμησης των συνθηκών ζωής και των δυνατοτήτων ενός νέου ξεκινήματος σε αυτήν.
- Πράγματι, η κρίση ανέδειξε μεταξύ άλλων και τη στρεβλή -και χωρίς μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο- ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και των συναφών κλάδων της μεταποίησης και των υπηρεσιών. **Ο αγροτικός κόσμος ήδη βιώνει την κρίση**, τόσο ως παραγωγικά αδιέξοδα και χαμηλή ανταγωνιστικότητα της γεωργίας στις διεθνείς αγορές, όσο και ως απουσία ενός εναλλακτικού αγροεδαφικού οράματος προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερότητες της ελληνικής οικογενειακής εκμετάλλευσης (μικρό μέγεθος, πολυδραστηριότητα), του μεσογειακού φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος (ιδιότυποι πόροι, ποικιλότητα) και των περιφερειακών και τοπικών πλεονεκτημάτων (διακριτότητα, ταυτότητα).

Η σχέση πόλης & υπαίθρου στην οικονομική κρίση

- Η κρίση στον αγροτικό χώρο, η οποία συνήθως αποσιωπάται στον δημόσιο λόγο περί του αγροτικού «ως τόπου καταφυγής και ευκαιριών», δεν φέρει τα χαρακτηριστικά μιας τυπικής οικονομικής ή παραγωγικής κρίσης, αλλά αποτελεί ένα σύνθετο και πολυσχιδές φαινόμενο.
- Κατ' επέκταση, τα βιώματα των ατόμων που πλήττονται από την κρίση στην ύπαιθρο και στην πόλη φέρουν τα δικά τους ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τα οποία διαμορφώνουν διαφορετικές αφηγήσεις για την αγροτική ανθεκτικότητα (Ανθοπούλου & Πέτρου 2015)
- Στη συνέχεια η πανδημία ξεγύμνωσε την πραγματικότητα, κάνοντας ακόμα και τα πιο αυτονόητα ευάλωτα στη ριζική κριτική.

Η σχέση πόλης & υπαίθρου στην πανδημία

- Δημιουργήθηκαν και οι προϋποθέσεις μιας ριζικής αναθεώρησης της σχέσης των υποκειμένων με το χώρο, της σημασίας των αποστάσεων και της πυκνότητας, από την εγγύς κλίμακα του ανθρώπινου σώματος και τις αποστάσεις των καθισμάτων ως την οικουμενική κλίμακα και τις πυκνότητες των πόλεων. Τίθεται εξ αρχής το ζήτημα της πυκνότητας του πληθυσμού, ζήτημα θεμελιώδες τόσο για την συγκέντρωση της εργατικής δύναμης και του κεφαλαίου όσο όμως και για την άσκηση της δημοκρατίας.
- Φάνηκε ότι ανασυντάχθηκαν οι απόψεις σχετικά με την «αξία» και τις «λειτουργίες» της υπαίθρου απέναντι στους κινδύνους που συνεπάγεται η ανάμιξη με πολλούς ανθρώπους, όπως συμβαίνει στις πόλεις.
- Η «ανθεκτικότητα» της υπαίθρου αποτελεί και πάλι συζήτηση που αξίζει να στοιχειοθετηθεί καλύτερα, όχι μόνο μέσα από αφηγήματα για την ιδεατότητα της υπαίθρου, αλλά με πιο στέρεα επιχειρήματα που θα αξιολογούν πιο ουσιαστικά τα «συν» και «πλην» της διαμονής και απασχόλησης στην ύπαιθρο.

Το δημογραφικό ως ζήτημα πόλης-υπαίθρου

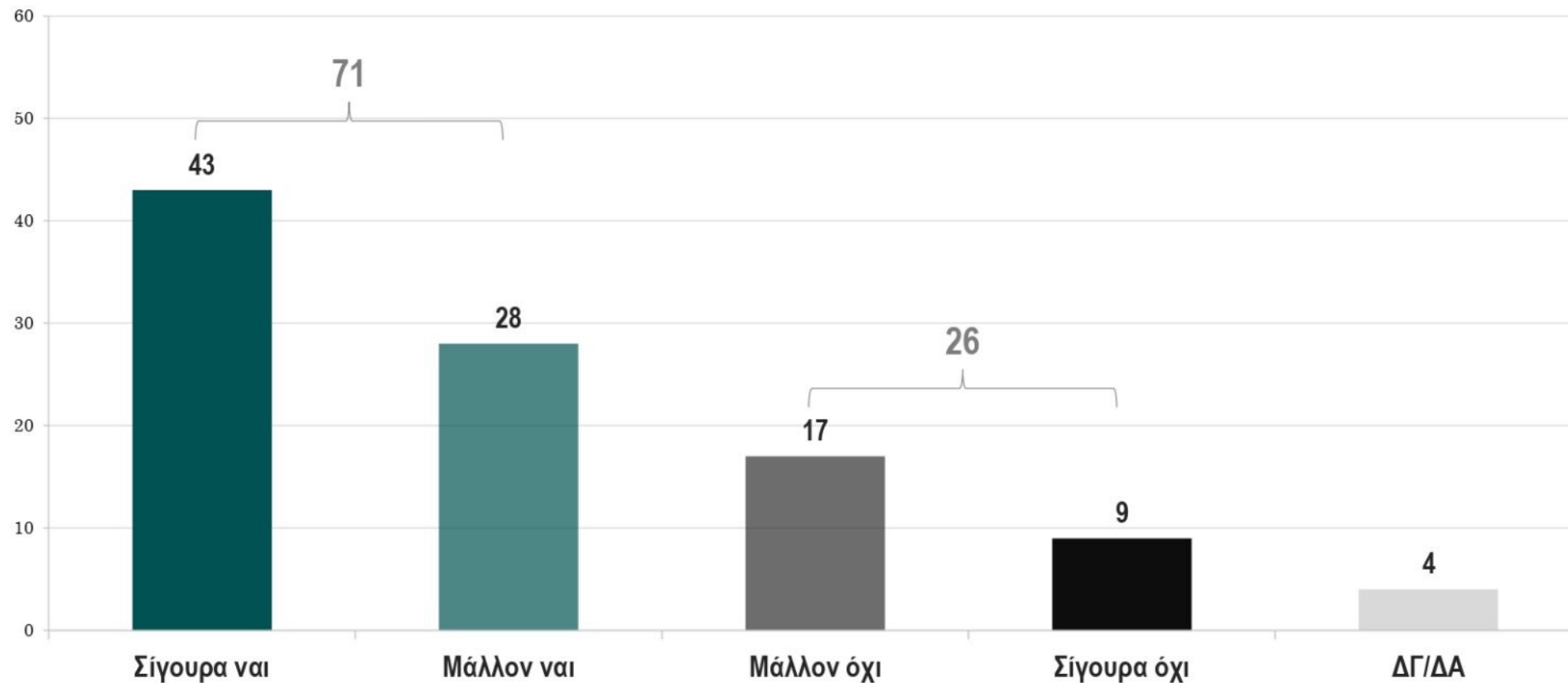
- **Σχετικά με την σκοπιμότητα της έρευνας:** Η απογραφή πληθυσμού που διενεργήθηκε από την ΕΛΣΤΑΤ το 2021 ήρθε να επιβεβαιώσει το χάσμα αυτό. Κατέδειξε μια μείωση του πληθυσμού στην ελληνική επικράτεια της τάξης του 3,5%, ενώ σε ορισμένες περιφέρειες όπως αυτή της Δυτικής Μακεδονίας η μείωση αγγίζει το 10%.
- Λαμβάνοντας υπόψιν και τις μελλοντικές προβολές για εντατικοποίηση αυτού του φαινομένου, κρίθηκε σκόπιμο να διερευνηθούν οι βαθύτερες αιτίες, τι συνεπάγεται αυτό στην καθημερινότητα των κατοίκων, καθώς και το επίπεδο διακυβέρνησης (ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό, τοπικό) το οποίο θα κληθεί να δώσει λύσεις στην πρόκληση αυτή.
- Με σκοπό τη διερεύνηση των παραπάνω, τον Νοέμβριο του 2022 σε συνεργασία την εταιρεία ερευνών Kara Research για τη διεξήχθη πανελλαδική ποσοτική δημοσκόπηση, λαμβάνοντας και ενισχυμένο δείγμα από τις τέσσερις περιφέρειες ενδιαφέροντος για το Ίδρυμα (Αττική, Κεντρική Μακεδονία, Ιωάννινα και Κρήτη) με συνολικό αριθμό ερωτηθέντων τα 1.639 άτομα.

Το δημογραφικό ως ζήτημα πόλης-υπαίθρου

- Πάνω από το 20% των ενηλίκων στην Ελλάδα σκέφτονται ή σχεδιάζουν να μετακομίσουν από τον τόπο κατοικίας τους, κάτι που στον συνολικό πληθυσμό μεταφράζεται σε 2.000.000 ανθρώπους!
- Η αιτία για κάτι τέτοιο είναι κατά κύριο λόγο η υποβάθμιση του τόπου διαμονής, παρόλο που στη συντριπτική πλειοψηφία τους οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι ο τόπος τους θα μπορούσε να τους προσφέρει μια αξιοπρεπή διαβίωση.
- Αυτά είναι κάποια από τα πολύ ενδιαφέροντα αποτελέσματα μιας πανελλαδικής ποσοτικής δημοσκοπήσης σχετικά με τις δημογραφικές προκλήσεις, που διεξήχθη από το Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ σε συνεργασία με την εταιρεία ερευνών Kara Research. Το χάσμα μεταξύ πόλης και υπαίθρου στην ελληνική επικράτεια αποτελεί ένα κεντρικό ζήτημα που απασχολεί το Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ. Μέσα από διάφορες δραστηριότητες το Ίδρυμα προσπαθεί να αποτυπώσει και να αποκωδικοποιήσει αυτό το φαινόμενο, την ένταση αλλά και τον αντίκτυπο που έχει στην καθημερινότητα των ανθρώπων, και ταυτόχρονα να αναδείξει τη σημασία του σχεδιασμού μιας στρατηγικής για την άμβλυνσή του [<https://parallaximag.gr/epikairota/dimoskopisi-apokalyptei-to-megalo-dimografiko-provlima-stin-ellada>]

ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥΣ

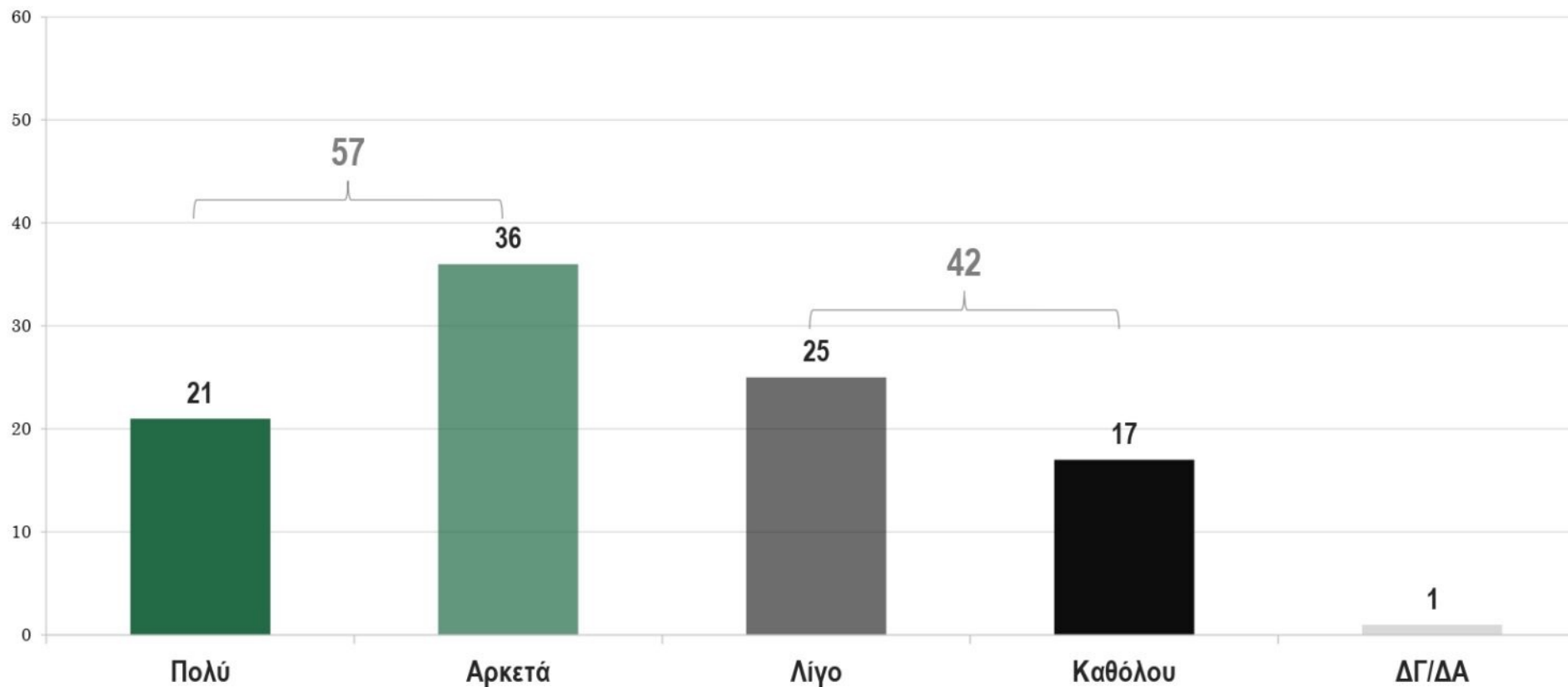
Πιο συγκεκριμένα για τον τόπο κατοικίας σας, θα λέγατε ότι η περιοχή σας αντιμετωπίζει δημογραφικό πρόβλημα, δηλαδή θεωρείτε ότι μειώνεται ο πληθυσμός της περιοχής σας;

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥΣ

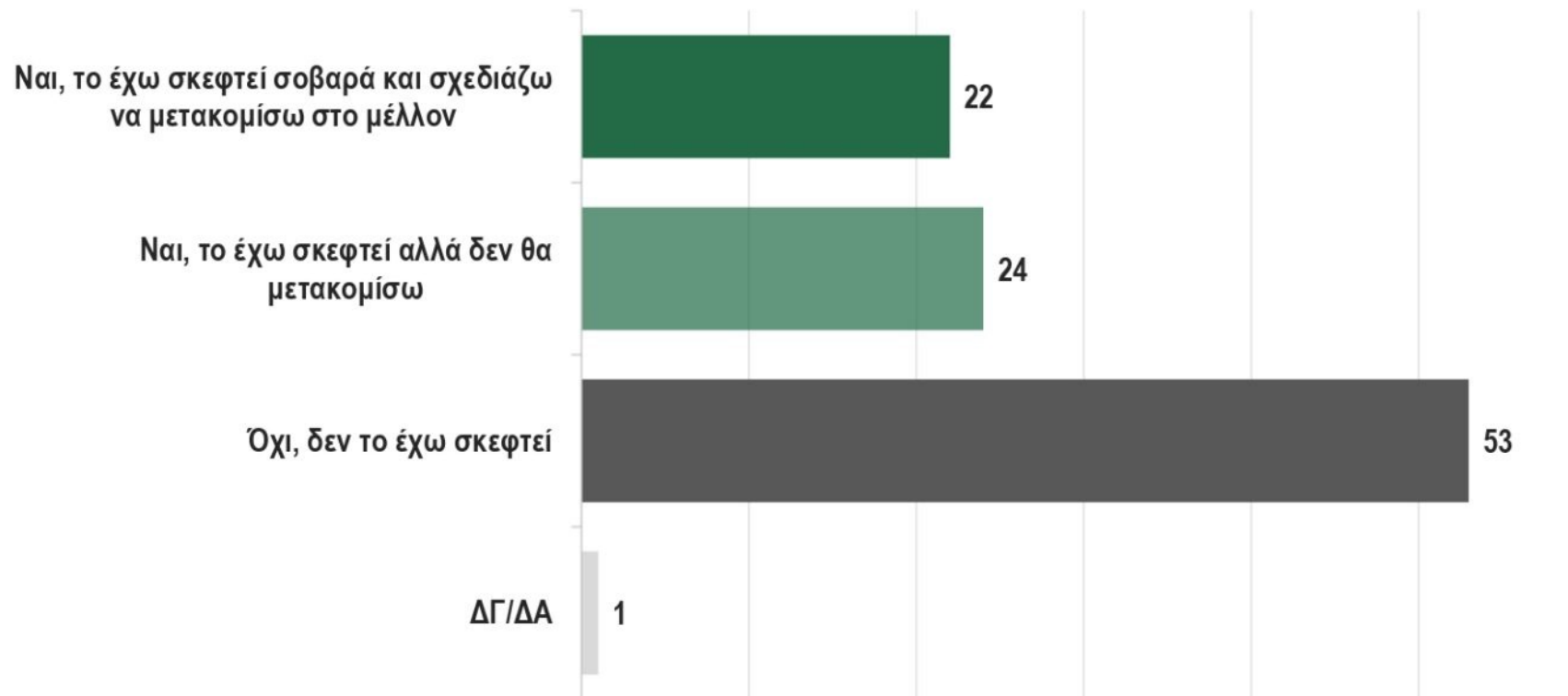
Πόσο θα λέγατε ότι επηρεάζει τη δική σας ζωή το δημογραφικό πρόβλημα στην περιοχή σας;

Βάση: Όσοι πιστεύουν ότι η περιοχή τους αντιμετωπίζει δημογραφικό πρόβλημα

ΕΧΟΥΝ ΣΚΕΦΤΕΙ ΝΑ ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΟΥΝ;

Εσείς προσωπικά έχετε σκεφτεί να μετακομίσετε από την περιοχή που κατοικείτε σήμερα;

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥΣ, ΣΚΕΦΤΟΝΤΑΙ ΝΑ ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΟΥΝ;

Το παιδί ή κάποιο από τα παιδιά σας, έχει μετακομίσει ή έχει σκεφτεί να μετακομίσει από την περιοχή που κατοικείτε σήμερα;

Βάση: Γονείς

ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥΣ

Κατά τη γνώμη σας ποια είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η τοπική κοινωνία της περιοχής σας σήμερα;

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΡΩΤΗΣΗ - ΕΩΣ 3 ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΙΔΡΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥΣ (ΜΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ)

Και αν έπρεπε να επιλέξετε έναν από αυτούς τομείς, σε ποιον τομέα θα λέγατε ότι το δημογραφικό πρόβλημα έχει τις σημαντικότερες αρνητικές επιπτώσεις;

Βάση: Όσοι πιστεύουν ότι η περιοχή τους αντιμετωπίζει δημογραφικό πρόβλημα

ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΙΤΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥΣ (ΜΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ)

Και εάν έπρεπε να επιλέξετε έναν λόγο από αυτούς, ποιος θα λέγατε ότι είναι ο πιο σημαντικός λόγος που ο πληθυσμός της περιοχής σας μειώνεται;

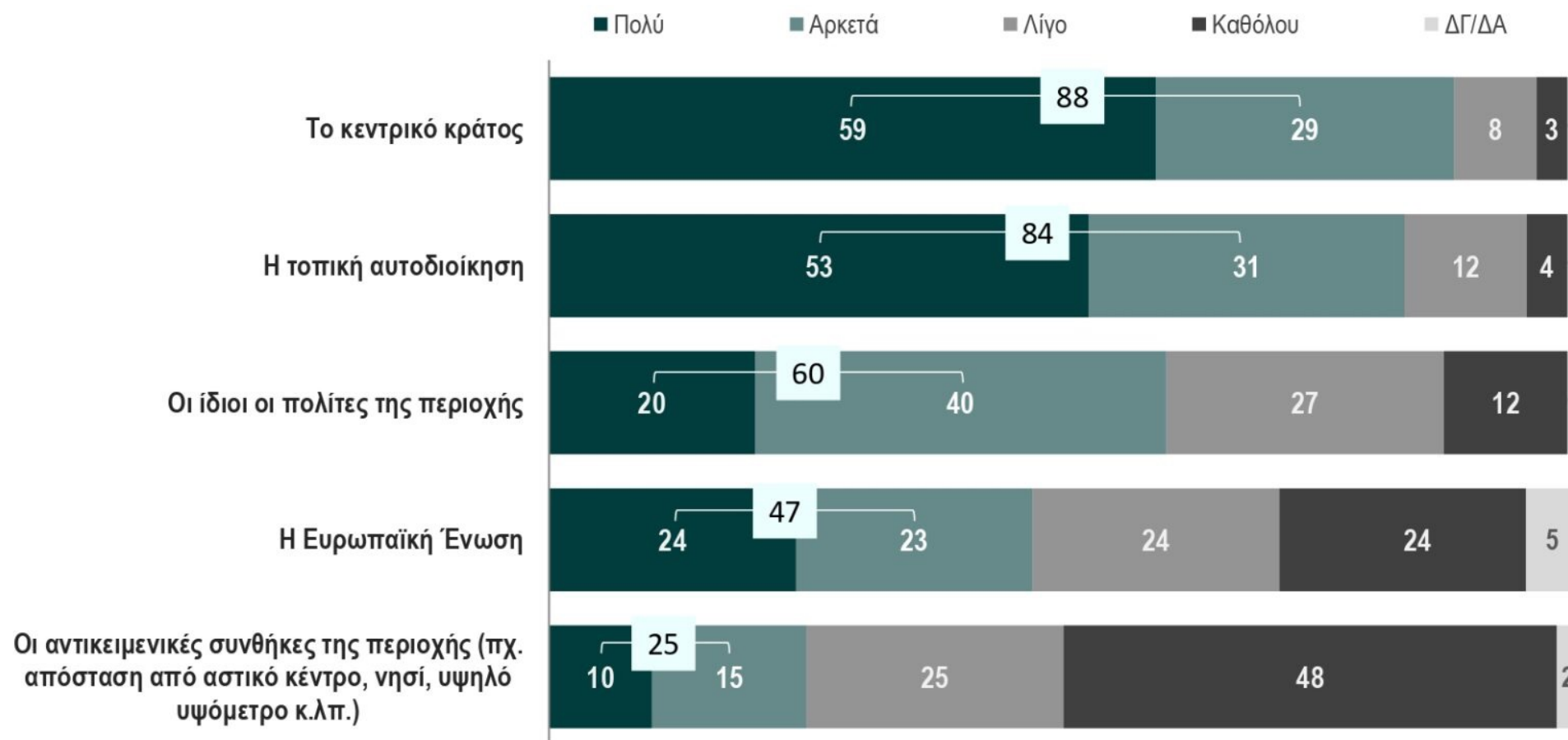
Βάση: Όσοι πιστεύουν ότι η περιοχή τους αντιμετωπίζει δημογραφικό πρόβλημα

ΒΑΘΜΟΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΕΔΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

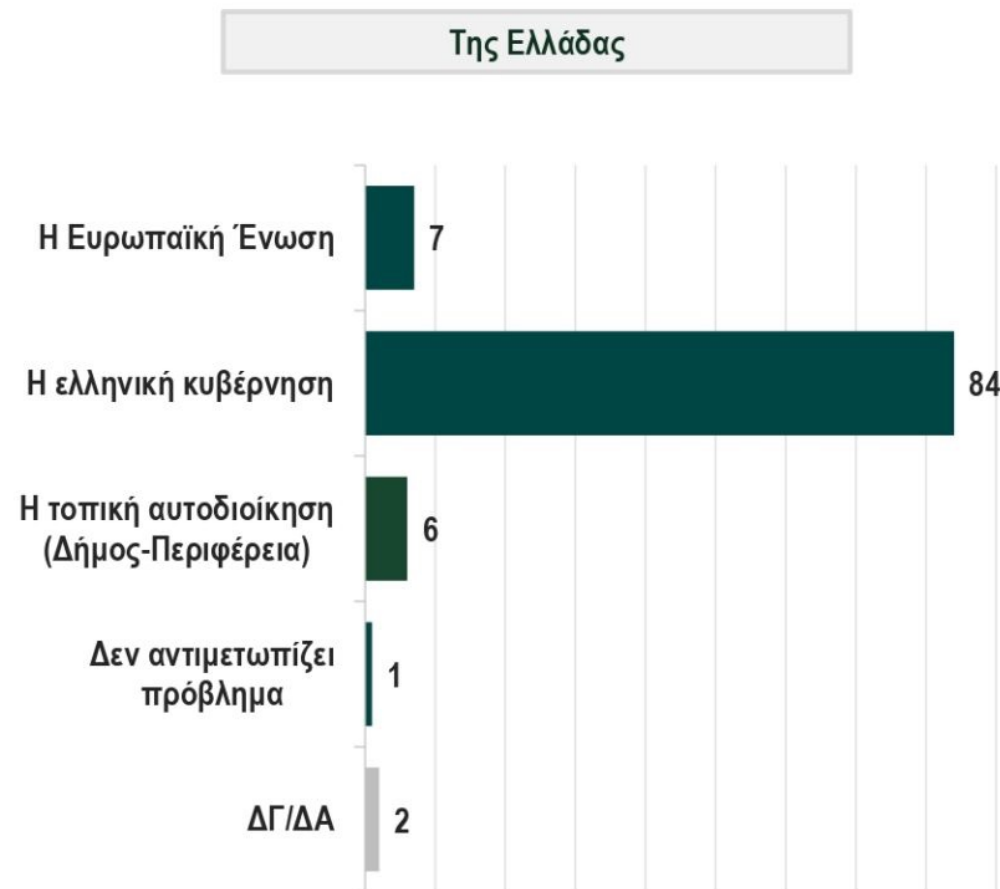
Πόσο ευθύνεται κατά τη γνώμη σας για την κατάσταση στην περιοχή σας κάθε ένα από τα παρακάτω;

Βάση: Όσοι απάντησαν “Σίγουρα ναι ή Μάλλον ναι” έστω και σε ένα από τα επιλεγμένα προβλήματα της προηγούμενης ερώτησης

ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΔΩΣΕΙ ΛΥΣΕΙΣ

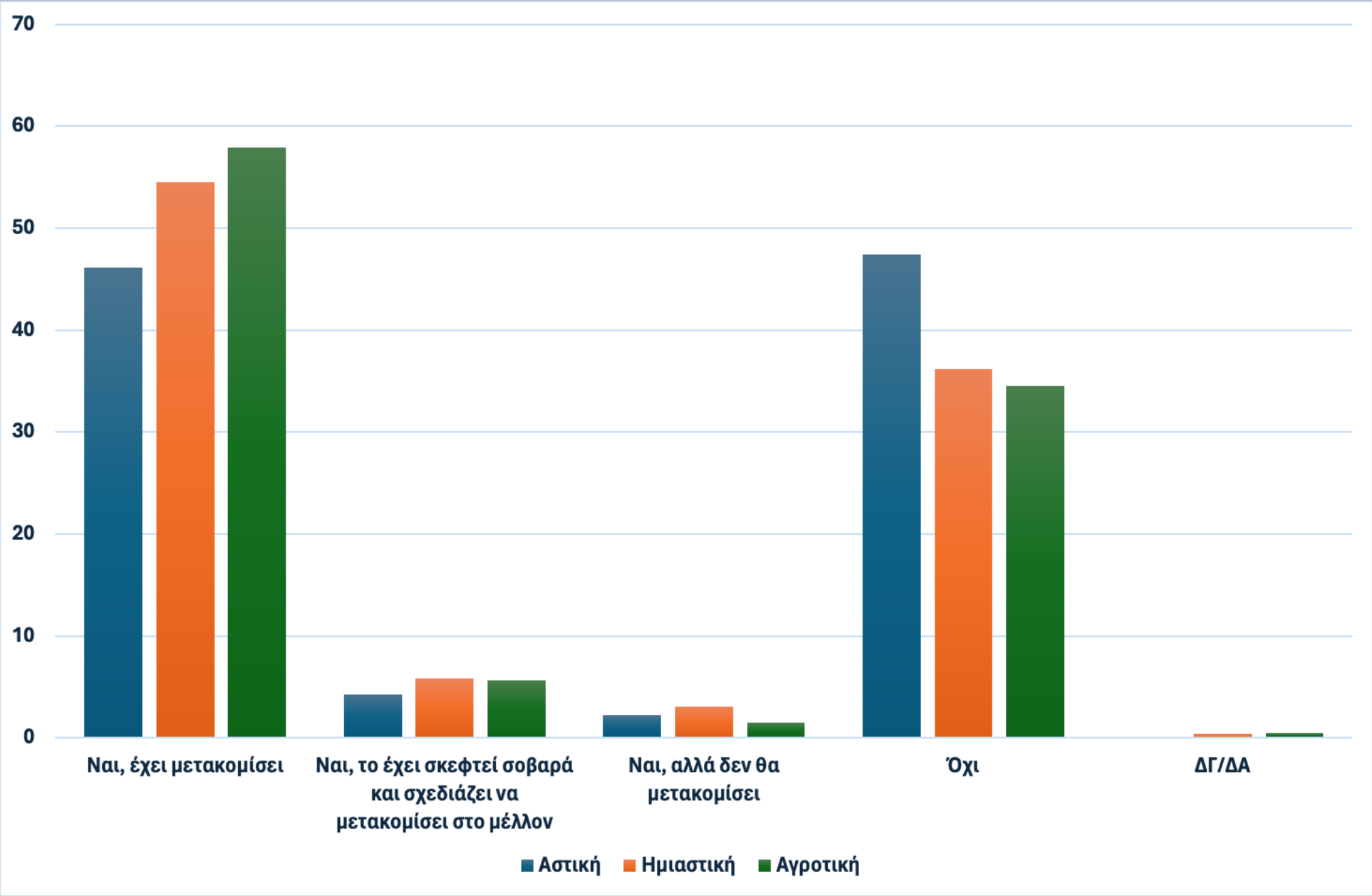
Ποιο επίπεδο διοίκησης θεωρείτε ότι είναι κυρίως υπεύθυνο να δώσει λύσεις στα προβλήματα της χώρας και της περιοχής σας;

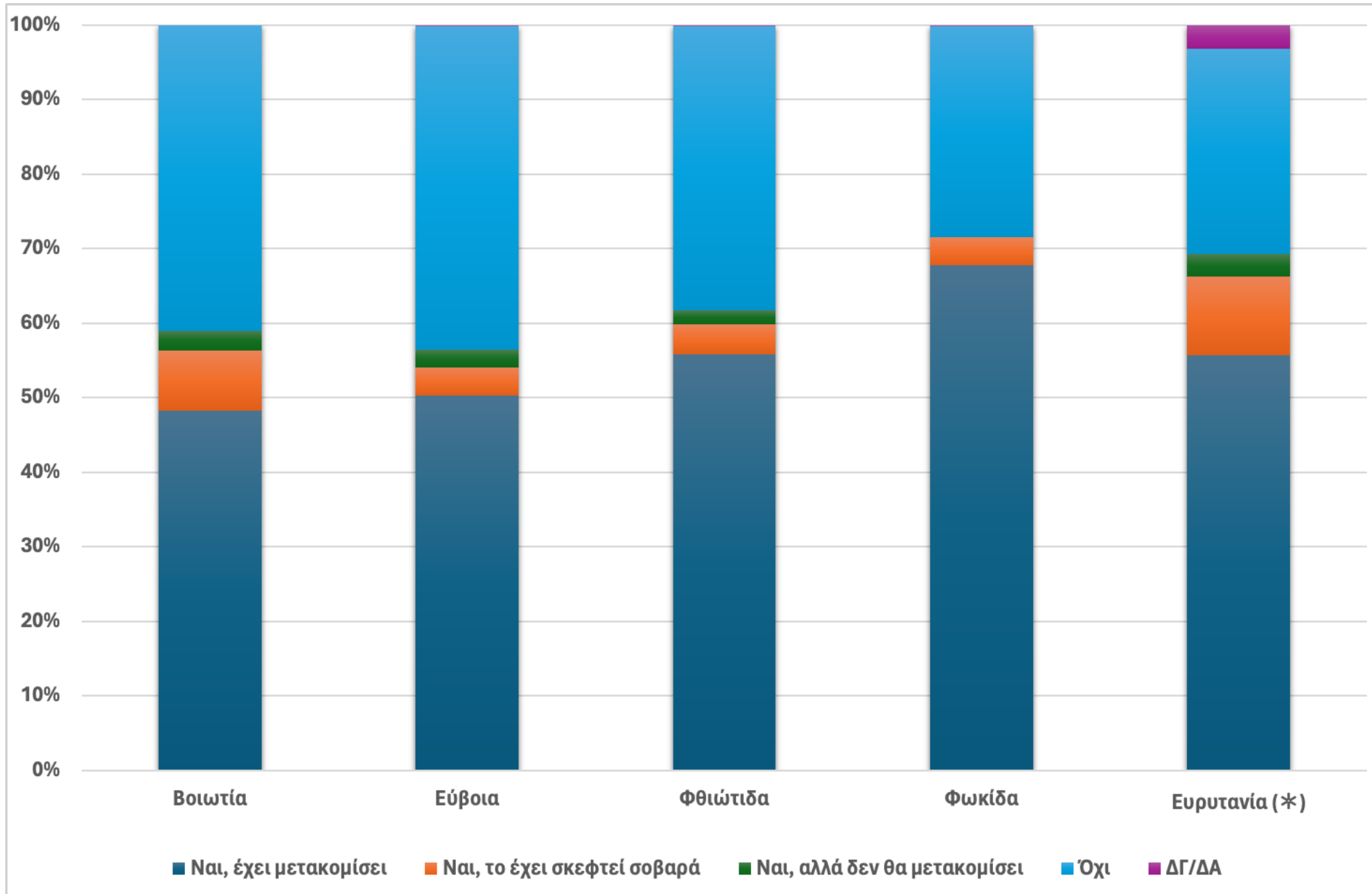
ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΣΤΑΣΕΩΝ & ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

(Έρευνα της Έτερον/Aboutreople) Φεβρουάριος 2024
[Μπαλτάς & Παπαδόπουλος, 2024)

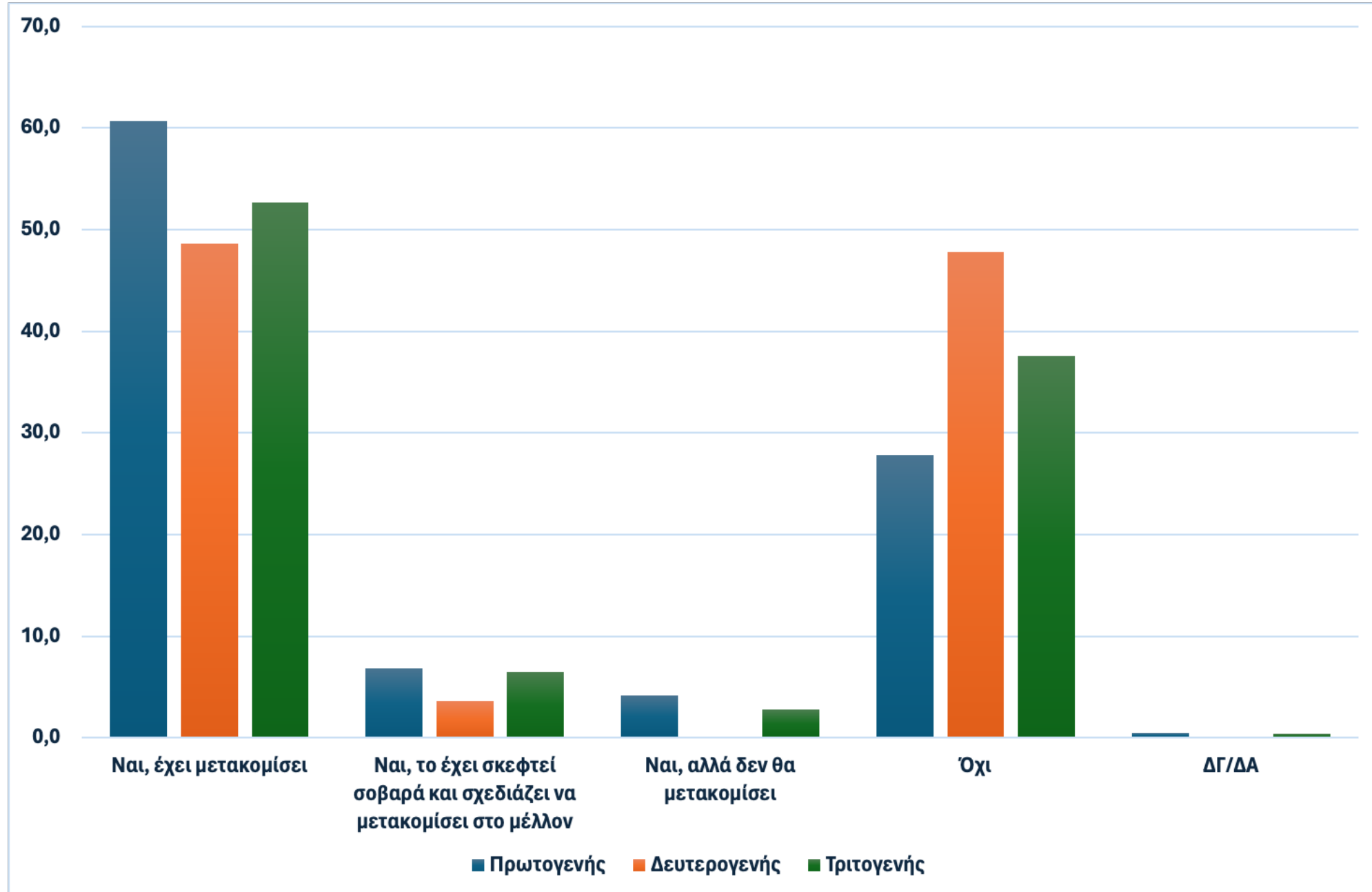
Γράφημα 1. Υπάρχει συγγενής που έχει/σκέφτηκε να μετακομίσει από την περιοχή; (ανά αστικότητα)

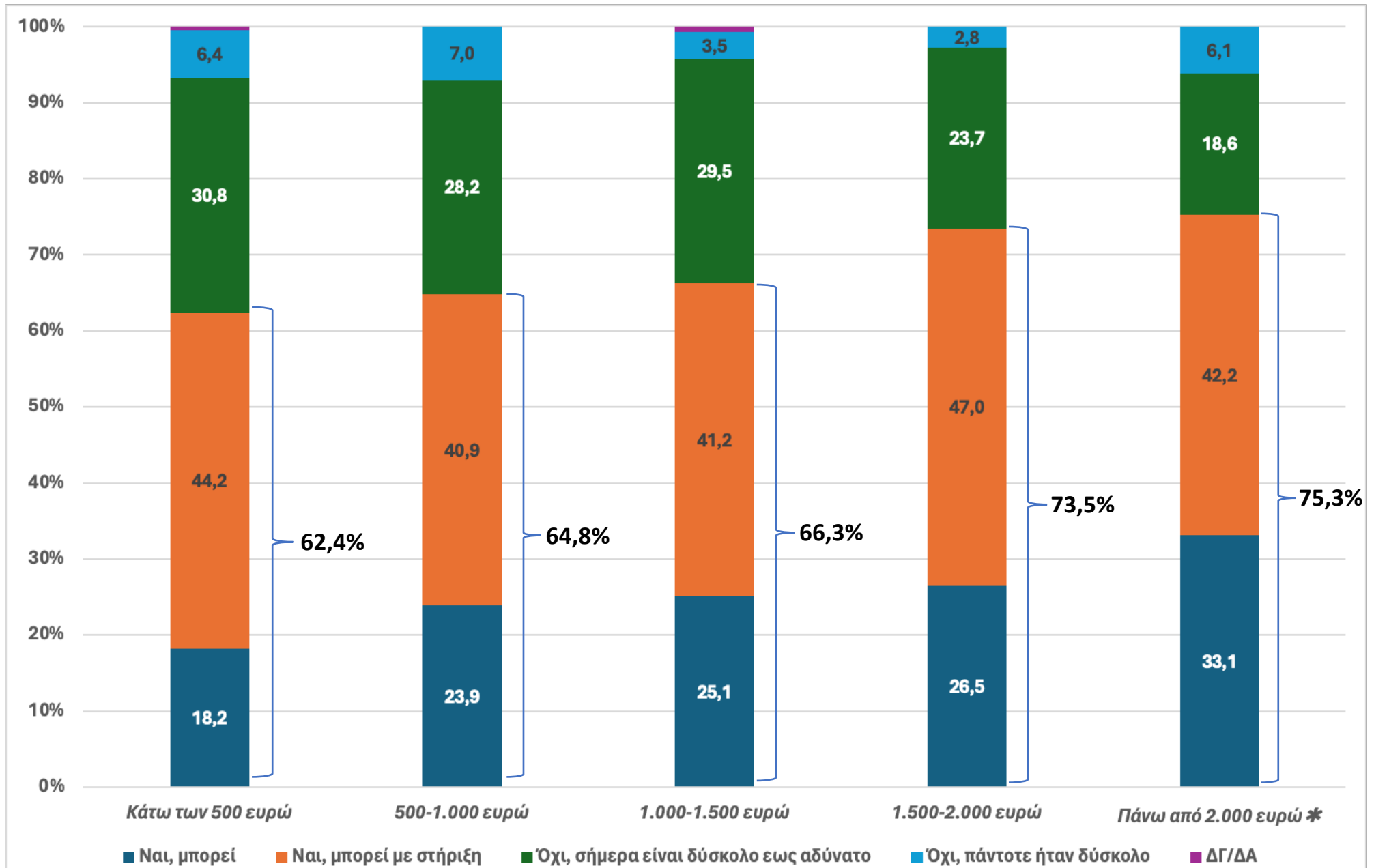
Γράφημα 2. Υπάρχει συγγενής που έχει/σκέφτηκε να μετακομίσει από την περιοχή; (ανά περιοχή)

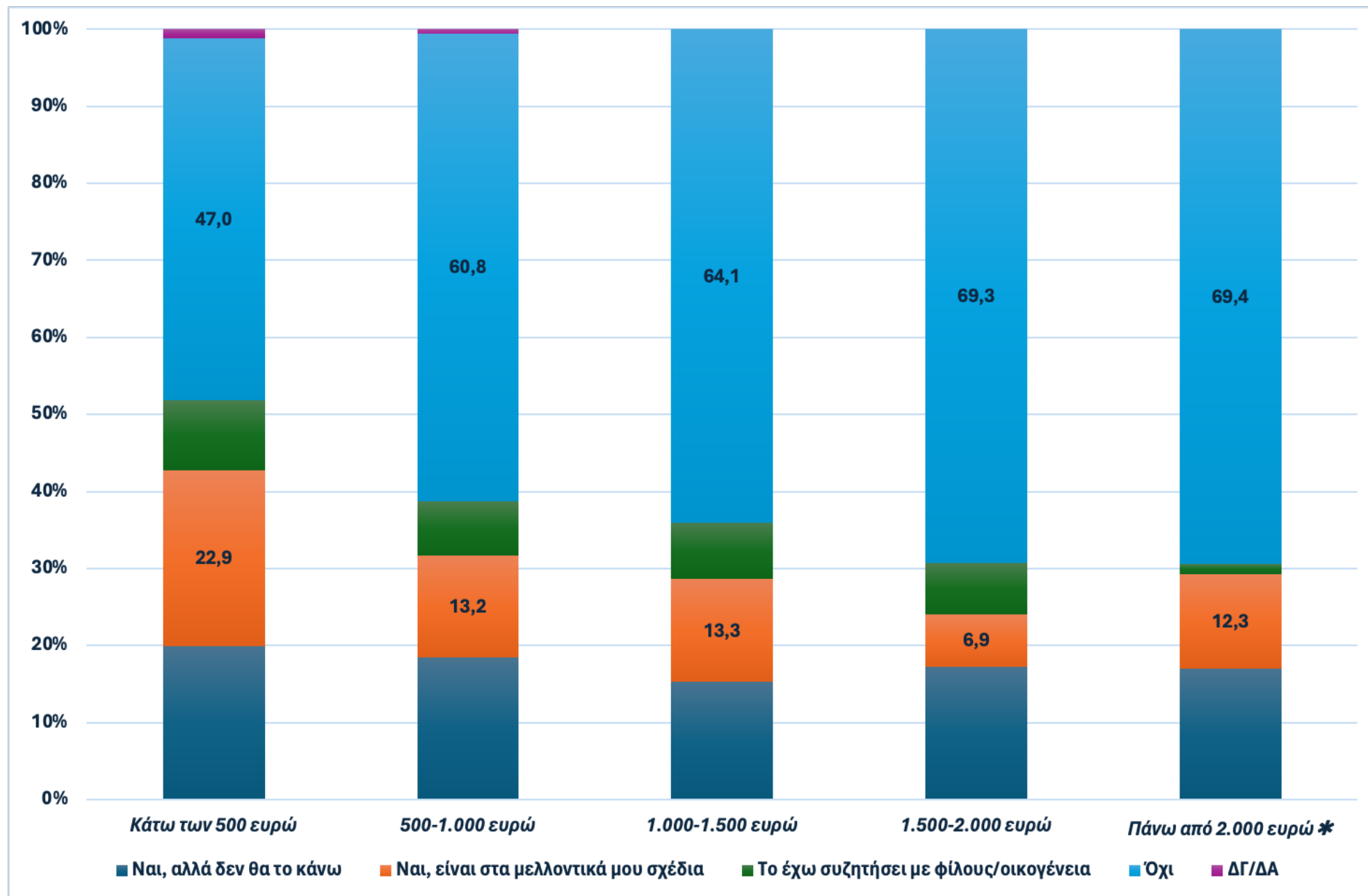
Γράφημα 3. Υπάρχει συγγενής που έχει/σκέφτηκε να μετακομίσει από την περιοχή; (ανά κλάδο)

Γράφημα 4. Μπορεί σήμερα να υποστηριχθεί η δημιουργία οικογένειας; (ανά εισοδηματική κλάση)

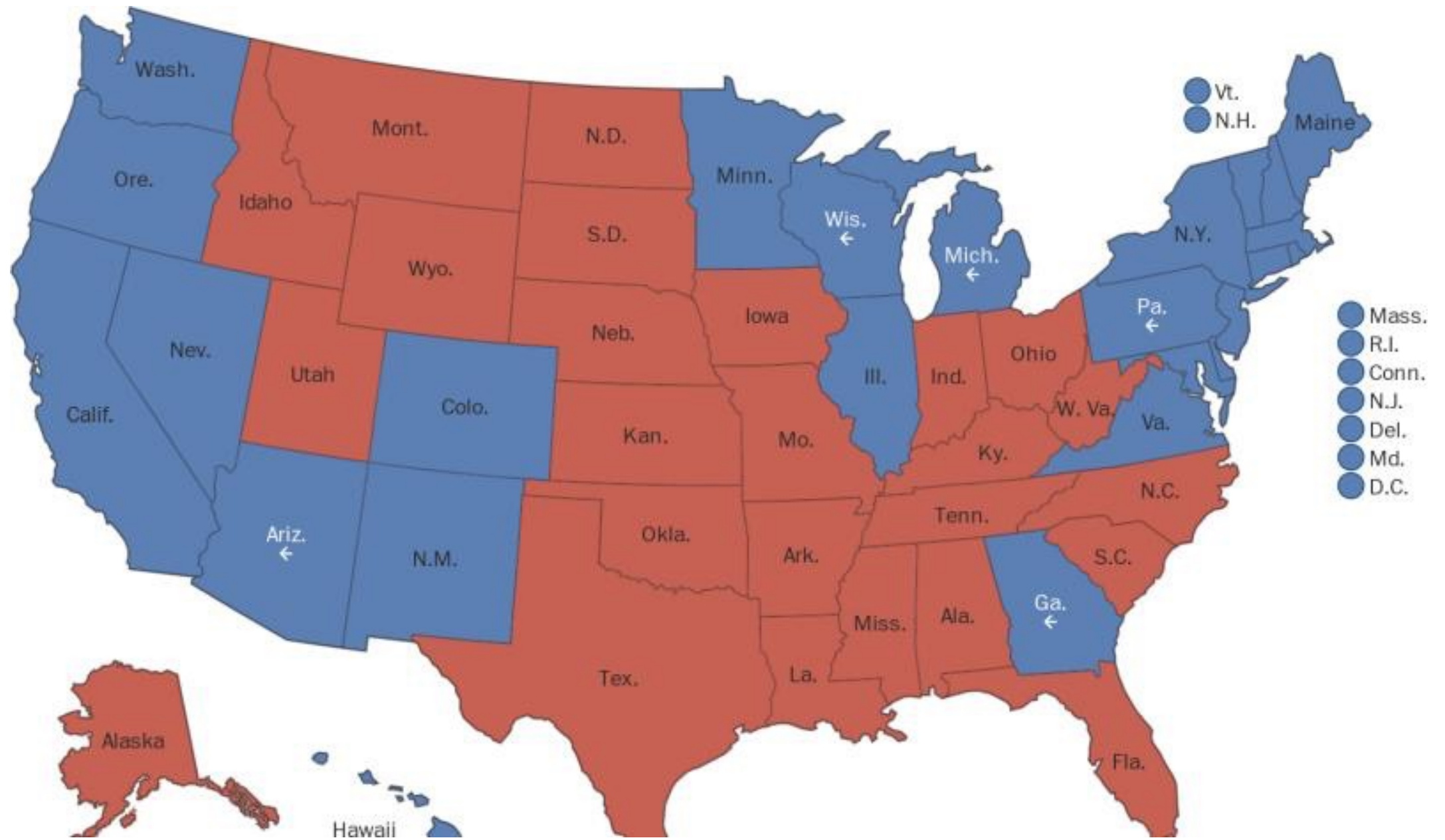
Γράφημα 5. Έχετε σκεφτεί να μετακομίσετε από την περιοχή κατοικίας σας; (ανά εισοδηματική κλάση)

Οι διαφορετικές αντιλήψεις πόλης & υπαίθρου

- Για την ακρίβεια οι «κόκκινες» (πλειοψηφία Ρεπουμπλικάνων) πολιτείες καταλαμβάνουν κυρίως το κεντρικό τμήμα της χώρας και συνδέονται όλες μεταξύ τους, δηλ. μπορείς να περάσεις απ' όλες οδικώς (κάτι σαν road trip) χωρίς να διασχίσεις πολιτεία με διαφορετικό χρώμα.
- Αντίθετα οι «μπλε» (πλειοψηφία Δημοκρατικών) βρίσκονται συγκεντρωμένες σε δύο ζώνες στις άκρες της χώρας, στα δυτικά και στα βορειοανατολικά, ενώ η Τζώρτζια μοιάζει περικυκλωμένη. Βέβαια, αν μπούμε στον χάρτη κάθε πολιτείας χωριστά θα δούμε ότι στις περισσότερες υπάρχουν και τα δυο χρώματα σε επίπεδο κομητειών, δηλαδή των διοικητικών υποδιαιρέσεων που χοντρικά αντιστοιχούν στους δικούς μας νομούς σε σχέση με τις περιφέρειες.
- Βλέποντας, όμως, διάφορους χάρτες πολιτειών φάνηκε ότι σε πολλές περιπτώσεις οι κομητείες στις οποίες βρίσκονταν μεγάλες πόλεις ήταν χρώματος μπλε, συχνά περικυκλωμένες από κόκκινες ζώνες. Με μια σύντομη περιήγηση στις πρωτεύουσες των πολιτειών αλλά, κυρίως, στις μεγαλύτερες πόλεις προκύπτει μια σαφής υπεροχή των Δημοκρατικών, ακόμη και στις προηγούμενες εκλογές και πολύ περισσότερο σ' αυτές, δείχνοντας ότι υπάρχει ένας διχασμός μεταξύ πόλεων και υπαίθρου.
- Μπορούμε να πούμε ότι οι **υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των κυρίαρχων κομμάτων στις αστικές περιοχές, επομένως και στις αγροτικές δείχνοντας ένα γενικότερο χάσμα πολιτικής συμπεριφοράς στις ΗΠΑ.**

[<https://infolibre.gr/2020/11/19/poleis-enanti-ypaithroy-ena-chasma-sto-politiko-skiniko-ton-ipa/>]

Οι διαφορετικές αντιλήψεις πόλης & υπαίθρου

- Μεταξύ 2016 και 2020 οι περισσότερες πολιτείες δεν αλλάζουν χέρια, καθώς μόνο σε πέντε απ' αυτές είχαμε πρωτιά υποψήφιου διαφορετικού κόμματος στις δυο τελευταίες εκλογές (Αριζόνα, Τζώρτζια, Μίσιγκαν, Πενσυλβανία και Γουισκόνσιν). Και τις πέντε τις χάνει ο Τραμπ, οπότε πέφτει από τις 30 στις 25, ενώ ο Μπάιντεν κερδίζει 26 έναντι των 21 που είχε κερδίσει η Κλίντον το 2016. Αυτό το γεγονός οδηγεί στη νίκη τον πρόσφατο υποψήφιο των Δημοκρατικών, καθώς πρέπει να σημειώσουμε ότι και στις προηγούμενες εκλογές η Χ. Κλίντον είχε πάρει συνολικά περισσότερες ψήφους από τον Ντ. Τραμπ, αλλά ο τελευταίος εξελέγη πρόεδρος επειδή είχε περισσότερους εκλέκτορες αφού είχε νικήσει σε πολύ περισσότερες πολιτείες.
- Στις πρωτεύουσες των πολιτειών είναι φανερό ότι στις πρόσφατες, όσο και στις προηγούμενες, εκλογές υπάρχει σαφής κυριαρχία των Δημοκρατικών. Έτσι, το 2016 η Κλίντον ήταν πρώτη σε 35 πρωτεύουσες από τις οποίες οι 19 ήταν σε πολιτείες όπου πρώτος ήταν ο αντίπαλός της. Αντίθετα ο Τράμπ κέρδισε 16 πρωτεύουσες από τις οποίες μόνο πέντε ήταν σε πολιτείες όπου νίκησαν οι Δημοκρατικοί. Το χάσμα μεγάλωσε στις πρόσφατες εκλογές, καθώς ο Μπάιντεν κέρδισε 39 πρωτεύουσες, 16 από τις οποίες ανήκουν σε πολιτείες που νίκησαν οι Ρεπουμπλικάνοι. Ο Τραμπ, όμως ήταν πρώτος σε μόλις 12 πρωτεύουσες (τρεις ήταν πολιτείες όπου νίκησε ο Μπάιντεν). Οι πρωτεύουσες πολιτειών που αλλάζουν χέρια είναι και πάλι σχετικά λίγες, συγκεκριμένα έξι. Σε πέντε περιπτώσεις οι Δημοκρατικοί κερδίζουν πρωτεύουσες όπου είχαν επικρατήσει οι Ρεπουμπλικάνοι πριν τέσσερα χρόνια, ενώ μόλις μία φεύγει από αυτούς και πηγαίνει στους Ρεπουμπλικάνους.

Οι διαφορετικές αντιλήψεις πόλης & υπαίθρου

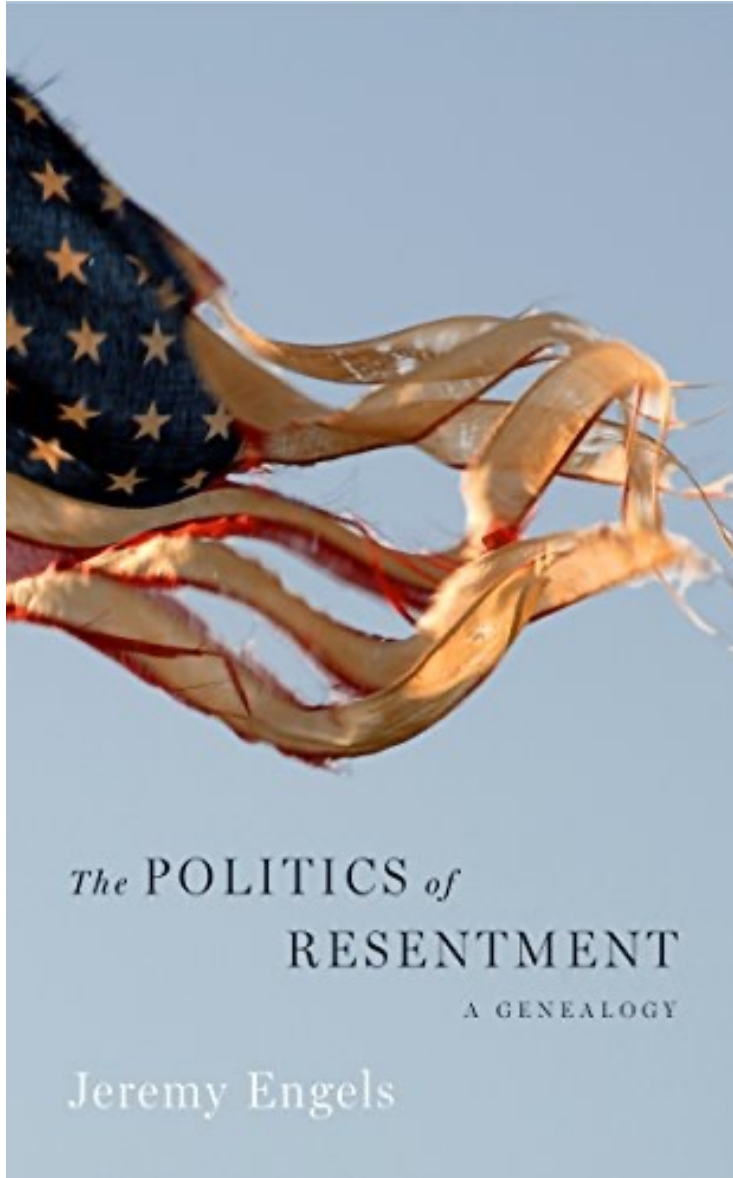
- Τα πράγματα χειροτερεύουν για τον Τραμπ αν περιοριστούμε στις πενήντα μεγαλύτερες σε πληθυσμό πόλεις. Εδώ ο Μπάιντεν κερδίζει τις 46 (19 σε πολιτείες που νίκησε ο Τραμπ) έναντι 40 που είχε κερδίσει η Κλίντον (21 σε πολιτείες με νικητή τον Τραμπ). Ο υποψήφιος των Ρεπουμπλικάνων το 2016 είχε κερδίσει δέκα απ' αυτές τις πόλεις (τρεις σε πολιτείες με νικήτρια την Κλίντον), ενώ τώρα μετά βίας είναι πρώτος σε μόλις τέσσερις (δύο από τις οποίες βρίσκονται σε πολιτείες που κέρδισε ο Μπάιντεν). Κι αυτές οι τέσσερις μάλιστα βρίσκονται από τη μέση και κάτω στην κατάταξη των πενήντα μεγαλύτερων πόλεων.
- Οι Δημοκρατικοί νικούν στις πολύ μεγάλες πόλεις, αλλά και κυριαρχούν σε μερικές με θηριώδη ποσοστά. Έτσι στο ομοσπονδιακό έδαφος της Περιφέρειας της Κολούμπια, δηλαδή ουσιαστικά στην πρωτεύουσα Ουάσιγκτον ξεπερνούν και στις εκλογικές αναμετρήσεις το 90%. Σε δύο άλλες πόλεις (Σαν Φρανσίσκο, Καλιφόρνια και Φιλαδέλφεια, Πενσυλβανία) ξεπερνούν το 80%. Κατόπιν, πάνω από 70% των ψήφων συγκεντρώνουν σε εφτά απ' αυτές τις πόλεις: Ντένβερ (Κολοράντο), Σηάτλ (Ουάσιγκτον), Σικάγο (Ιλινόις), Νέα Υόρκη (Νέα Υόρκη), Σαν Χοσέ (Καλιφόρνια), Ώστιν (Τέξας) και Λος Άντζελες (Καλιφόρνια). Σε άλλες πέντε οι ψήφοι υπέρ του Μπάιντεν υπερβαίνουν το 60%, Σαρλότ (Βόρεια Καρολίνα), Ντάλλας (Τέξας), Κολόμπους (Οχάιο), Ιντιανάπολις (Ιντιάνα) και Σαν Ντιέγκο (Καλιφόρνια). Σε δυο πόλεις του Τέξας, Σαν Αντόνιο και Χιούστον, το ποσοστό των Δημοκρατικών ξεπερνάει το 55%, ενώ μόνο στις τρεις πόλεις που ο Τραμπ είχε κερδίσει στις προηγούμενες εκλογές το ποσοστό του Μπάιντεν είναι κοντά στο 50%.

KATHERINE J. CRAMER

THE POLITICS OF RESENTMENT

Rural Consciousness
in Wisconsin and the
Rise of Scott Walker

**NARRATED BY
COLEEN MARLO**

IDENTITY

THE DEMAND FOR
DIGNITY AND
THE POLITICS OF
RESENTMENT

FRANCIS
FUKUYAMA

New York Times bestselling author

ONLY FROM
audible

Νέοι όροι αναδύονται...

- ‘Left behind places’
- ‘Politics of resentment’
- ‘Places/ regions that don’t matter’
- ‘Populism and identity politics’
- ‘disparities’ / ‘divides’ / ‘gaps’ / ‘imbalances’ and ‘inequalities’
- ‘reducing inequalities’ / ‘closing the gap’ / ‘catching-up’ / ‘convergence’ / ‘spatial rebalancing’ / ‘levelling up’
- ‘spatial/ territorial justice’